

Koninklijke Imkersvereniging Ons Denderbieten Geraardsbergen

Nieuwsbrief 3 / 2012

Beste imkers,

Onze volgende activiteit gaat door op zondag 30 september om 14.00 uur in de Helix. Paul Jacobs geeft een voordracht over het reinigen van materiaal. Alle materialen die we als imker gebruiken moeten op de juiste manier onderhouden worden. Kasten, ramen, voederbakken koninginnenroosters,... moeten ontsmet, afgebrand, afgeschraapt, gezuiverd worden. Paul Jacobs zal toelichting geven hoe en met welke producten wij dat het best doen. Wie vorig jaar zijn voordracht heeft bijgewoond over bijenziekten is zeker overtuigd van de kennis van de heer Jacobs ter zake.

Inwinteren

Onmiddellijk na het slingeren gaan wij ook wintervoeding aanbieden, en dit om twee redenen:

1. Het is belangrijk dat de wintervoeding nog door de zomerbijen opgeslagen wordt. Wacht je tot in september - oktober om te voeren dan zullen de winterbijen dat klusje moeten klaren en verspillen ze heel wat energie, zodat ze verzwakt de winter ingaan.
2. In de winter vormen de bijen een tros op de plaats waar het broed zich tijdens de zomer bevindt. Als we nu laat in het jaar, wanneer er bijna geen broed meer is, de bijen wintervoeding geven, gaan de bijen hun wintervoorraad steken in de lege cellen waarop ze moeten overwinteren. Laat wintervoeding geven betekent dus: de bijen doen overwinteren op koude suikerplaten.

Optimale voedsterbijen

Of u aan het einde van de zomer, zomer- of wintervolken gaat inwinteren, hangt van u af, en dan vooral van het tijdstip wanneer u de varroabestrijding hebt uitgevoerd. Bijen die in het popstadium geparasiteerd zijn geweest door één of meer varroamijten zullen als *volwassen bij nooit voldoende eiwit en vitellogenine op kunnen bouwen om een optimale voedsterbij te worden*. Om generaties langlevende winterbijen op te kweken moet dit dus zonder varroa en moet het broed in augustus / september verzorgd worden door optimale voedsterbijen. Een eenvoudig rekensommetje leert ons dat we varroabestrijding dan moeten starten vanaf half juli met een uitloop tot half augustus, dus meteen na de zomerdracht. Wie de voordracht van Ghislain op 4 juli heeft bijgewoond zal daar het belang van hebben ingezien. Voor degenen die niet konden komen, is er een samenvatting in deze nieuwsbrief.

Samenvatting voordracht over varroabestrijding

De voordracht was gebaseerd op de brochure 'Effectieve bestrijding van varroa' die je kunt downloaden via de website: <http://documents.plant.wur.nl/pri/bijen/varroa2010.pdf> van de Universiteit Groningen. Uit alle onderzoeken blijkt dat de varroa moet bestreden worden

ruim voor de winterbijen geboren worden, dat gebeurt in de periode september-november. Aan het einde van de zomer daalt de hoeveelheid broed in de bijenkast maar de varroa-aantallen blijven maar stijgen zodat er steeds meer besmet broed geboren wordt. Dat is een slecht uitgangspunt om een volk voorbij de winterperiode te tillen. Daar bovenop komt de vaststelling dat de varroa het immuunsysteem van de bijen ondermijnt. Dat is heel erg omdat de virussen via de varroaprikken rechtstreeks toegang krijgen tot de vitale lichaamsdelen van de bij. Zo kunnen ze zich binnen de cellen van het bijenorganisme aan een hoge snelheid reproduceren. Volken die op die manier aangetast worden sterven al af in oktober-november.

Het is dus heel belangrijk dat de varroa tijdig bestreden wordt, zeker vanaf 15 juli. Immers de winterbijen moeten verzorgd worden door gezonde jonge bijen. Aangetaste jonge bijen zijn door de interactie varroa/virussen zodanig verzwakt dat ze over te weinig vittelogenine, in zekere zin een eiwitvloeistof, beschikken om de larven van de winterbijen degelijk te voeden. Verder is het ook belangrijk dat er stuifmeel voorhanden is in die cruciale periode.

Een goede bestrijding bestaat uit drie fazen:

- een biotechnische methode in het voorjaar;
- een thymolbestrijding vanaf 15 juli en
- een oxaalzuurbestrijding in december.

Als de natuurlijke varroasterfte in september-oktober meer dan één mijt per dag bedraagt, moet er aan een bijkomende bestrijding gedacht worden. Voor de maanden november-december mag die verhouding slechts de helft bedragen, dus één mijt om de twee dagen.

Wie bijkomende informatie zou wensen, mag contact opnemen met Ghislain via zijn e-mailadres: gderoeck@telenet.be.

Bijenziekten

De problemen met de bijen zijn een hot item geworden. Wekelijks staan er berichten in kranten en tijdschriften. Deze zomer stond in het wetenschappelijk tijdschrift EOS een interessant artikel over de bijensterfte. Wij hebben het daarom bij deze nieuwsbrief gevoegd.

Ook het Voedselagentschap gaat onderzoek doen.

Bij 150 imkers zal het Voedselagentschap de bijenkasten onderzoeken en nagaan welke factoren de terugkerende massale sterfte kunnen verklaren. Zo wordt het mogelijke verband met twee virussen bekeken.

In oktober begint het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) met een 'bewakingsprogramma' voor de Belgische bijen. Het gaat om een Europees project waar zeventien landen aan deelnemen, behalve België onder meer ook Duitsland en Frankrijk. Het onderzoek loopt samen met het lab Coda en de universiteiten van Gent en Luik. Het Voedselagentschap zal driemaal op bezoek gaan bij 150 geregistreerde imkers. De eerste keer in oktober, de tweede keer in de lente van volgend jaar en de laatste keer volgende zomer. Er worden zes bijenkasten uitgepikt voor het onderzoek. Het FAVV wil een goed beeld krijgen van de sterfte onder de bijenvolken in de kasten. Die sterfte neemt al jaren dramatische proporties aan. Ieder voorjaar moeten imkers vaststellen dat de helft of meer van hun bijen de winter niet overleefd hebben. De onderzoekers van het FAVV

zullen nagaan in hoeverre er een besmetting is met de beruchte varroamijt, die als de grootste boosdoener voor de sterfte wordt aangewezen. Vuilbroed, noseose en de bijenkastkever staan eveneens op de checklist. Ze zullen ook virusziekten in kaart brengen. Specifiek zal er gezocht worden of er een verband bestaat tussen de sterfte en de virussen genaamd ABPV en DWV. Het eerste staat voor *acute bee paralysis virus* (verlamming) en het tweede voor *deformed wing virus* (misvormde vleugels). Professor Frans Jacobs, bijenspecialist van de Universiteit Gent en bijna met emeritaat, noemt het monitoringprogramma een goeie zaak. 'De varroamijt is de eerste grote schuldige, daar bestaat eensgezindheid over. Maar die mijt is een bloedzuiger en maakt gaatjes in het schild van de bijen. Daardoor dringen virussen binnen en treden er secundaire infecties op die veel onheil kunnen aanrichten. Onderzoek naar die virussen is dus zeker relevant als we dat willen voorkomen.' Als het proefproject meevalt, overweegt het FAVV een permanente monitoring op te zetten.

JAARPROGRAMMA 2012

- *Praktijksessie 'Voorjaarscontrole'*
- *Voordracht: Zwermverhindering gecombineerd met biotechnische bestrijding van varroa*
- *Praktijksessie 'Koninginneteelt op eigen stand'*
- *Voordracht 'Varroabestrijding'*

- Voordracht 'Reinigen van materiaal'
 - Tijdstip: zondag 30 september om 14.00 uur
 - Voordrachtgever: Paul Jacobs
 - Locatie: Helix

- Voordracht "Apitherapie"
 - *Deze voordracht is toegankelijk voor familie, kennissen en voor een breder publiek*
 - Tijdstip: zondag 25 november om 14.00 uur
 - Voordrachtgever: Eric Bruggeman
 - Locatie: Parochiaalcentrum Overboelare

BOEKEN

MAURICE MAETERLINCK (° Gent 1862 † Nice 1949) was een Belgisch Franstalige dichter, toneelschrijver en essayist. In 1911 kreeg hij als enige Belg ooit de Nobelprijs Literatuur. Een van zijn belangrijke werken is o.m. het symbolistisch essay *La vie des abeilles* (1901). In 1948, een jaar voor zijn dood, verscheen het autobiografische *Bulles bleues. Souvenirs heureux - récits*, waarin de auteur honderduit vertelt over zijn schooltijd, ... bijenkorven in Oostakker en zijn eerste stappen in de liefde en de literatuur. André Capiteyn, oud-ambtenaar bij het Stadsarchief Gent, vertaalde in 2011 deze jeugdmemoires onder de titel ***Bulles bleues***.

Herinneringen van geluk. © Stad Gent en Uitgeverij Lannoo, Tielt, 2011. Met diens toestemming - waarvoor onze welgemeende dank - kunnen we onderstaand vermakelijk stukje proza opnemen in het ledenblad van *Ons Denderbieken*.

DE BIJEN

Achteraan in de tuin stond een door klimplanten overwoekerde hut die mijn vader als atelier had ingericht en waar hij al zijn dagen doorbracht. Om acht uur 's morgens ging hij er binnen, bleef er tot 's middags, kwam dineren, keerde onmiddellijk terug en stapte 's avonds rond zeven of acht uur weer naar buiten, zo zwart als Vulcanus uit zijn oven of zoals Noë bedekt met het schaafsel van zijn ark. In dat atelier kon men van alles doen: timmerwerk, sloten maken, loodgieterij, ijzer bewerken, schilderen, enz... Vader hield van grootse ondernemingen. Vooreerst verving hij het materiaal van de bijenkorven. Wij hadden slechts oude korven van stro; in enkele weken fabriceerde hij dertig opstaande kasten met beweegbare kaders, om met gebruik van de centrifugale kracht honing te kunnen winnen.

De oude verblijfplaatsen van de bijen maakten plaats voor moderne luxehotels. Ongetwijfeld hadden wij de meest complete en meest perfecte bijenstal van het land. Wij waren in zekere zin opgevoed tussen de bijen. De korven stonden trapsgewijs opgesteld achteraan in de groentetuin in een bed van reseda's en honingklaver. Ieder moment dat ons spel ons enig respijt gunde, gingen we een bezoekje brengen aan de onvermoeibare werksters. We hadden geleerd hoe zwermen over te gieten, zoals men doet met koffiebonen. Zelden werden we gestoken, aangezien we met scha en schande de nodige ervaring hadden opgedaan en door de vele angelsteken immuun waren geworden. Het toppunt van bedrevenheid was zonder masker en zonder handschoenen te werken, met onbedekt gelaat, en blote handen en armen.

Het grote geheim bestond erin al te bruuske bewegingen te vermijden, evenals sterke geuren, de reuk van alcohol en vooral die van zweet, want het menselijk zweet maakt ook de vredigste bijen horendol. Die al te makke bijen konden onze krijgslustige instincten niet langer stillen. Daarom verklaarden mijn broer en ikzelf op een avond de oorlog aan de wespen, die tijdens een abnormaal droge en warme zomer het huis hadden ingenomen, en equipeerden we ons voor het grote avontuur. Onze broekspijpen stopten we in laarzen, de uiteinden van onze mouwen bonden we met touwtjes dicht; we trokken lederen handschoenen aan, zetten hoeden met bijenkappen op, en zo van kop tot teen gewapend met de spade in de hand, attaqueerden we het grootste wespennest. Vooraf hadden we onze zus geïnstalleerd in een klein paviljoentje, ingericht als hulppost of als provisoire apotheek, rijkelijk voorzien van azijn, citroenen, ammoniak en een bussel prei, waarvan het sap wespensteken verzacht. In geval van nood zouden wij daar onze toevlucht zoeken en ons laten verzorgen door de heroïsche apothekeres.

Aanvankelijk gaat alles goed. Een wolk insecten omsingelt ons, dronken van woede, en in ons duikerspak zetten we met de glimlach onze verkennerstaak voort. Het duurt echter niet lang of we worden overal tegelijk gestoken en opnieuw gestoken door onzichtbare vijanden die zelfs tot onderaan onze rug zijn doorgedrongen. Men weet dat een bij maar eenmaal kan steken en dat zij ter plaatse sterft, omdat haar angel die op een haakje eindigt, slechts samen met de ingewanden kan worden teruggetrokken. Maar de angel van een wesp is glad en zo goed als onverslijtbaar. Zij kan hem uit de wonde trekken en er tien of twintig keer na elkaar mee toeslaan. Zo komt het dat we het slachtoffer worden van een onuitputtelijke stengunbeschieting, zonder ophouden gericht tot in de plooiën van onze meest intieme kledingstukken. Gegrepen door een tomeloze paniek rennen we naar het reddende paviljoen dat door de furieuze zwerm wordt ingepalmd. De apothekeres, doorzeefd met vergiftigde angels, neemt radeloos gillend de vlucht, terwijl wij, nog steeds achtervolgd, er uitgeput een eind aan kunnen maken, omdat de overwinnaars uiteindelijk zo moe geraken als de overwonnenen.

Alles eindigt op een ontzegging van dessert en op een distributie van vaderlijke oorvegen. Maar het duurt nog twee of drie dagen vooraleer wij weer kunnen gaan zitten.

Een "leerzaam" bijenboek uit 1764!

http://books.google.be/books?id=zpRbAAAAQAAJ&pg=PA47&hl=nl&source=gbs_toc_r&cad=4#v=onepage&q&f=false

Ontdekking van de staatkunde der natuur; of beschrijving van het wonderbaar gemeenebest der honing-byen, en zyde-wurmen: met alles wat betrekking daar toe heeft, kortbonding voorgesteld, in den Kruid-hof van den Heer Waarmond, daar over redeneerende met Juffrouw Leer-Graag en den Heer Natuur-onderzoeker. Amsterdam 1764

BIJEN LOKKEN

Misschien Een ideetje voor een wedstrijd bij Ons Denderbieken of de KONVIB?

In het Chinese Shaoyang heeft een wedstrijd "het meeste bijen aantrekken" plaatsgevonden. Imker Wang Dalin nam het op tegen collega Lu Kongjiang.

Met behulp van enkele koninginnen konden ze de andere bijen lokken.

Wang won de competitie; hij verzamelde 26 kilogram bijen op een uur tijd. Zijn tegenstander droeg maar 22,9 kilo bijen op zijn lichaam. Ter vergelijking: het wereldrecord, dat in het Guinness Book of World Records staat, bedraagt 39,5 kilogram.

Voelt er iemand zich geroepen dit record te verbeteren?

INTERNETINFORMATIE

Beekeeping by rotation (51:20)

<http://www.youtube.com/watch?v=gKTvp1lupHY>

IWF documentary: An Effective Method for Prevention of Bee Diseases

Bees Tales from the Hive

<http://www.youtube.com/watch?v=FtKqic69xVo>

Ronduit prachtige documentaire (54 minuten!) : bijendans, bruiloftsvlucht, tuten en kwaken, zwermen, darrenslacht, alles komt aan bod.

Het bestuur

Michel Mignon 054 / 41 51 95,
André Van Liefferinge 054 / 41 50 72
Ward Bijl 054 / 58 07 95
Marc Daminet 054 / 58 02 31

Ghislain De Roeck 054 / 41 52 25,
Bruno Pevenage 054 / 24 00 44;
Frans Van Den Bosch 02 / 396 11 03;

